

# MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Laptulajdonos a Muraszombatjárasi Gazdaszövetség.

ELŐFIZETÉSI AP:

Égész évre 6 kor., fél évre 3 kor., egyes szám 20 fillér.

Előfizetési és hirdetési pénzek és reklamációk:

BALKÁNYI ERNŐ címére Muraszombat küldendők.

Felelős szerkesztő: Dr. CZIFRÁK JÁNOS.

Főmunkatárs: STERN HUGO.

Kiadó:

A Vendékké Magyar Közművelődési Egyesület.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a lap szerkesztőségébe küldendők.

Hirdetési díj: 3 hasábos petítor egyszeri hirdetésnél 20 fill. többszöri hirdetésnél soronként 12 fillér.

Nyíltír sora 50 fillér.

## Báró Eötvös József emlékezte.

Ma és felolvasta az 1913. évi szeptember hó 13-án tartott tanfolyó gyűlésen KOLOSVÁRY FERENCZ áll. ig. tanító.

Igen tisztelt Kőrgyűlés!

Körünk elnöke felszólított engem, hogy mai gyűlésünkön méltassam születésének századik évfordulója alkalmából B Eötvös József érdemeit.

Felszólításának kötelességszerűen engedtem, anélkül, hogy gondolkodtam volna a felől, hogy e nagy feladatnak képességeim korlátoltságánál fogva eleget tudok e tenni? De megnyugtát az a tudat, hogy br. Eötvös József sokoldalú érdemeit egy rövidre szabott gyűlés keretein belül kimerítően méltatni úgy sem lehet, legfeljebb csak nagy általánosságban emlékezhetünk meg rólok.

\* \* \*

Báró Eötvös József született Budán 1813-ban, Ferenczi Zoltánnak reá vonatkozó történelmi tanulmánya szerint szeptember 3-án. életrajzírója dr. Voinovich Géza szerint pedig ugyane hó 13-án.

Sorsa már zsenje gyermekkorában olyan ellentétek közé állította, hogy jelleme, pályája keserves tapasztalások, igazán szive vére áran tudott csak kifomálódni. Arisztokratának született, egy aulikus családban, melynek tagjai — apja és nagyapja — reakcionárius szolgálatokkal szereztek udvari címeket, méltóságukat. Anyja — Lilién bárónő — német nő volt, akitől érkezen kedélyt, gyöngédséget, lelki nemességét örökölt; aki az európai műveltség és általános emberszeretet magvait hintette el lelkében; de aki magyarul nem tudott és nem is tanult meg soha. Nevelését pedig, csodálatosképen, egy szenvedélyes, elkésredett demokratára, Martinovics társaságának egyik halálra ítélt, majd rabságot szenvedett: Pruzsinszky Józsefekre bízta. Ez okozta leginkább gyötrelmeit, mikor kiméledentül arcába vágta, hogy ő is — mint apja és nagyapja — hazaárulónak készül; de egyuttal ez fejlesztette magyarságát és hajlamát a demokracia eszméi iránt.

Kifejődésére nagy hatást gyakorolt Szalay László, a történetirő, kihez gyermekkori barátság fűzte s akinek alapos készült-ségét, komolyságát nagyrabcsülte és utó-érni igyekezett; tanítványa volt Horváth Istvánnak, a rajongó magyar tudósnak, akinek lelkes előadásai a pesti egyetem-en őt is fellelkesítették; s alig 21 éves korában az 1832-iki országgyűlésen megismerte a magyar közélet akkor legzsinatlebb férfiat, aki eszményképe lett és akivel leginkább lehet őt összehasonlítani: Kőlcsey Ferencet.

Atya hivatalnoknak szánta: aligjező-nek választotta meg Fehérmegyében, majd az udvari kancelláriához nevezette ki

Bécsben; de Eötvös otthagyta a hajlamai-val ellenkező pályát és két évi külföldi utazás után, melyel tudásvágyát elégítette ki s ember- és világismeretét gyarapította s miután még egy kis ideig az eperjesi kerületi táblánál szolgált: mint publicista lépett 1838-ban az írói pályára.

Külföldi utazgatása volt az egyetlen, amit főiri kiváltságaiból, vagyonából igénybe vett. Ezentul a maga erejére akart és kellett is támaszkodnia A szülői ház viszonyai megváltoztak, atyja gazdasági zavarokba bonyolódott, melyeket pénzvátság is súlyos-bított; s mert a fiatal Eötvös hallani sem akart arról, hogy ügyvédi és financiális furlangal mentsek meg, ami megmenthető: lemondott minden várható örökségéről s könyveivel és kedves karosszékeivel, egyet-ien vagyonával elhagyta az apai házat.

Hová mehetett volna máshova, mint azok közé, akikkel szellemi rokonságban állott, akik közt ott találta a fiatalság elte-jét: író barátaihoz.

Első nagyobb műve „Vélemény a fogházjavítás ügyében” (1898) jelzi humá-nus, altruisztikus munkássága irányát. Elha-nyagolt börtönrendszerünk kívánja javítani külföldi tapasztalatai alapján, hogy a börtönök lakóit megmentsük az emberi társad-alom számára. Két évvel később (1840.) írja „A zsidók emancipációja” című tanul-mányt Am — azzal országos érdeklődést kelt, majd reformokat is indít; ezt 27 év mulva mint vallás- és közoktatásügyi mi-niszter, ő maga is iktatja törvénybe

1840-től kezdve aztán mind sűrűbben találkozunk nevével és alakjával a politikai irodalom és celestvák mezéjén. Egyfelől mint az idősziaki sajtó (Budapesti Szemle, Pesti Hirlap) munkatársa, másfelől mint a főrendihazi ellenzék tagja, tollal, szóval küzd a felmerülő napi kérdések és ország-gyűlési tárgyalások kapcsán a haladás eszméi (szólasszabadság, zsidóügy, protes-tánsok vallásjoga stb.) érdekében.

Midőn 1844-ben Kossuth megváltik a Pesti Hirlap szerkesztésétől, ennek vezet-ését Szalay, Eötvös és társ ik (Lukács Móricz, Trefort Agoston, Csengery Antal, Madách Imre, Srantagh Pál) „Magyarország hét bölcse”, az ahogy tréfásan nevezték őket, veszik át; és megindul a 40-es évek átalakulásának legjelentősebb mozgalma, a centralizáció, az állambatalom központosítása. Egyelőre csak elméletben. A fiatal doktri-nairek (igy is nevezik őket, mert azt hitték rólok, hogy a gyakorlatban ki nem vihető politikai tanokat hirdettek) a nyugoti alkot-mányok tanulmányozásából azt a meggyőző-dést merítették, hogy Magyarország minden bajának orvossága a központi felelős kor-mány Kimutatás, hogy a régi vármegyei rendszer akadályozza a haladást; hogy az megvédelmezte ugyan alkotmányunkat, de sem elég eréllyel, sem elég sikerrel; hogy

a közigazgatás központosítása s az ezzel együtt járó kormányfelelősség sem a szabadságot, sem Ausztriához való viszonyunkat nem veszélyeztetji; s hogy a törvényhozás csak úgy lesz a nemzet akaratának kifeje-zője, ha a képviselők kiterjesztésével erős-bödik. Eötvöse volt a vita oroszlánrésze; ő volt társai közt a legtehetségesebb, leg-munkásabb; s bár kezdetben olyan ellen-ellekkel kellett harcolnia, mint Széchenyi és Kossuth, akik védelmére keltek a régi várnegyének; s nem képzelhető nehezebb küzdelem, mint tradíciók és előítéletek ellen: utóbb ellenfelei is belátták és elfogad-ták igazát. Megérte, hogy a hihetetlen atalakulás végbement Csakhogy a meg-valósítás dicsősége már nem az övé, hanem; aki az események élére emelkedett, a kér-désben egykori ellenfele: Kossuth Lajosé. Eötvösnek az az elégtelét jutott, hogy mint vallás- és közokt. miniszter helyét foglalhatta az első felelős magyar minisz-teriumban.

Minisztersége, bár rövidéletű volt, erős nyomatok hagyott maga után a közoktatás minden ágában. Törvényt alkotott az egye-temi tanszabadságról, reformokat kezdett a középiskolában, szervezni kívánta a tanító-képzést s új alapokra helyezni a népokta-tást, rendezve különösen az állami és községi befolyás kérdését s a hitfelekezetek és nemzetiségek igényeit összeegyezteni törekedvén az állami érdekekkel. De alig jutott tovább az első lépéseknél. Mikor az események forradalmi jelleget öltöttek, látva a veszedelmet, mely hazáját és alkotásait fenyegeti s reményét veszelve a békés megoldás lehetőségében, visszavonult a miniszteri székből és családjával együtt külföldre költözött. A forradalmi sajtó emiatt kiméledentlenül elítélte. De aki ismeri Eötvös jelkületét, nem csodálkozhatik elhatározá-sán. „Engem az ég forradalmi embernek nem teremtett. — írja Csengery Antalhoz. „Bármi nagy célt íssak magam előtt, az egyesek szenvedéseiről megfeledkezni nem tudok s meggyőződésém szerint az anyagi erő, melyre minden forradalom támaszkod-ik, nem az az ut, melyen az emberi nem előrehaladhat.” Eötvös nem tagadhatta meg magát. Egész életében a reformok és békés törekvések embere volt s mert a további fáradozást haszatlannak érezte — felre állott. Véd csak akkor érthette volna, ha ithon marad s ellensége vagy gátlója lesz az események folyásának.

Külföldön írja híres röpiratát a Nem-zetiségek egyenjogúsításáról, német nyelven, hogy minél szélesebb körök figyelmét ébressze Ausztria és Magyarország viszonya iránt; itt készül — legalább részben — legnagyobb államfilozófiai munkája „A XIX. század uralkodó eszméi”, melyben eddigi tanulmányait és tapasztalatait foglalja össze s mellyel Európa legkitűnőbb államudo-

## Izraelita ünnepekre

naptár, imakönyv és képeslapok.

Kapható: Balkányi Ernő könyv- és papirkereskedésében Muraszombat.

mányi írói közé emelkedik. A munka alapelve, hogy az állam rendezését összhangzásba kell hozni a keresztény civilizációval. Szabadság, egyenlőség és nemzetiség — a század uralkodó eszméi — ahogy azokat közönségesen értelmezik, ellenkezőben vannak egymással. A tisztán keresztény, vagyis nem ókori felfogás szerint „az egyenlőség csak eszköz, hogy mindenki a szabadság élvezetéhez juthasson, a nemzetiség pedig az egyéni szabadság elvének alkalmazása egész nemzetekre.” Eötvös „hisz a keresztény polgárország jövőjében s meg van győződve, hogy . . . nem a romlás, hanem a keresztény elvek győzelme felé sietünk. Meglehet, hogy még soká tart a harc, de bizonyára azon ügy lesz a diadal, amely mellett az emberek minden nemes érzelme sikra szállana; mert egy tartós jövőjének épületét csak erkölcsi alapon és tiszta kezekkel emelhetni fel.”

Az 50-es éveket itthon: velencei és svábhegyi magányában tölti irodalmi tanulmányokkal, kiváltképpen az Akadémia és Kisludgy-társaság ügyeivel foglalkozva. Az utóbbi ő támasztotta fel hallgatóiból. Amint azonban fordulat áll be a politikában, nevezetesen az októberi (1860) diploma és februári (1861) patens megjelenése után, ismét politikai gondokba és tervekbe merül. Magyarország és az osztrák tartományok kapcsolati viszonyai, a német egység kérdése és Magyarország különállása, a jogfolytonosság: azok a témák, melyeket különös előszeretettel fejtget; rópiratokkal, sőt egy külön e célból alapított heti lappal is érleli a kiegyezés eszméjét, formulázza annak feltételeit; szóval: lázas tevékenységet fejt ki Magyarország jövője érdekében. Most is, mint 15 évvel ezelőtt, mikor a parlamenti felelősséget indítványozta, népszerűtlenné teszi magát; eszméit hidegen, bizalmatlanul fogadják; de ő azért nem csügged. És az idő ismét neki ad igazat. Két év múlva létrejön a kiegyezés, élete legnagyobb öröme.

A kiegyezés létrehozása körül tehát Deák és Andrássy mellett öneki is elévülhetlen érdemei voltak, bár róla aránylag keveset tud és keveset szól a nagy fiainak különben oly hálás nemzet. Igazolja ezt a többi között az is, hogy a kiegyezés után ismét br. Eötvös Józsefet ültették a kultuszminiszteri székbe.

Második miniszterisége alatt kiegyesztette és végrehajtotta, amit 1848-ban kezdeményezett. Áthata atól a meggyőződéstől, hogy nemzeti létünk biztosítékai közt a legfontosabb szerep a népműveltségé, különösen a népoktatást részesítette messzeható gondoskodásban. Megalkotta az 1868: XXXVIII. t. cikkel, az első népoktatási törvényt, mely kimondja az általános tankötelezettséget, megszabja az iskolák és osztályok számát, az iskolatársaság jogát, gondoskodik a tanítóképzés- és tanfelügyeletről, megkezdi a magasabb nőnevelést, egyúttal: lerakta közoktatásunk alapjait; melyeken az ma is áll és többet haladt, mint azelőtt 200 esztendő folyamán. Ha semmi egyebet nem teremtett volna, ez az egy alkotása is halhatatlan. Kivált a tanítószeg szemében, mely hivatása megbecsüléséért szintén e törvénynek köszönheti.

De sorsa még ezért is kegyetlen árt fizetett vele. Az országgyűlési tárgyalásokon annyi értetlenséggel, rossz akarattal, melyet a pártoskodás szenvedélyessége

élesztett, kellett megküzdnie, hogy belebetegedett. Az 1870. évi heves költségvetési vitában ereje végkép kimerült. Tartotta magát és dolgozott még egy darabig; 1871. januárban betérjeszti az első miniszteri jelentést — a 68-iki törvény legfőnyesebb igazolását — Magyarország közköztartási állapotáról, de a képviselőházban már nem jelenhetett meg személyesen. Erős lázban fektűt, 1871. február 2-án meghalt. Halálós ágyán lelkére kötötte fiának, hogy csak a politikába ne avatkozzék, de azért ő maga az utolsó percig érdeklődött a politika iránt és bizakodva beszélt jövődjéről.

Végig tekintve Eötvös politikai pályáján, e futólagos vázlatból is meglehetősen állapítani, hogy nála magasabb szempontú, ideálisabb törekvű képzettség és lelkiismeretesebb politikusként nem volt. Eszménye: a szabadság; a nemzet, a nép, az egyén, a gondolat, az érzés szabadsága és a mi ezek föltételei: a nevelés, a közműveltség — minden idők legszebb ideálja. Hogy nem adatott meg neki mindenben a célhozjutás zavartalan öröme; hogy a diadalmi lobogót legtöbbször át kellett engednie másnak: az lehet az ő életének tragikuma, de hogy részese volt, és pedig legmunkásabb részese, olykor vezére is kora legnemesebb törekvéseinek: az olyan dicsősége, mely sohasem fog elhalványodni.

Eötvöst a politikust, akit az eddigiekben élete folyamával ismerttem, kiegészíti s versenyez vele, sőt meg is haladja népszerűségben a regényíró. A szépirodalom már gyermekkorában vonzotta; az maradt legkevésbé szöröközása akkor is, mikor politikai elfoglaltsága miatt már nem írt, csak olvasott szépirodalmi műveket.

Első regénye, a Karthaus. 1898—41-ben jelent meg darabonként a »Pesti árvízoknyomában, egy jótékonycélu irodalmi vállalatban, melyet Heckenast könyvkiadó felségítésére br. Eötvös József szerkesztett. Ez a regény országos hírűvé tette br. Eötvös József nevet. Ma is a legolvasottabb, vagy legalább legtöbbször emlegetett magyar regények egyike. Jellemzi a kimeríthetetlen eszmegazdagság. Alapszemléte pedig: csak az önzőnek nincs vigasztalása a földön.

Eötvös különben mint regényíró is a saját ösvényén halad. Az a felfogása a művészetekről, kiváltképpen a költészetéről, mint a legmagasabb művészetéről, hogy annak feladatát nem merülhetnek ki a pusztá szórakoztatásban, gyönyörködtetésben; használnia is kell, tanulságot nyújtania, hogy előbbre vigye korát és tökéletesítse az emberiséget.

Ennek az elvnek megtestesítése a két következő regénye: A falu jegyzője és Magyarország 1514-ben. Amaz a régi vármegye, helyesebben a 48 előtti magyar társadalom rajza s célja: a korhadó régi rendszer büneinek ostromozása. Az utóbbi a jobbság felszabadítását szolgálja s inkább történelmi tanulmány mint szépirodalmi alkotás; de ép oly célt az mint amaz. Mindazáltal mindkét regény művészi tekintetben is magasban áll.

Megemlítendő még »A nővérek« című regénye. Ez is célt az. Két leánytestvér élettörténetében azt az alapgondolatot példázza, hogy a boldogságot könnyebb megtalálni egyszerű, de megelégedett szegénységben, mint a vagyon és születés

látszólagos kedvezményesei közt; de tele van az élet mindenféle viszonyait érintő és bármely helyzetben is okulásra, vigasztalásra alkalmas reflexiókkal. Különösen leányaink meríthetnek belőle igen sok hasznos tanulságot.

Eötvös fiatal korában novellát, szindarabot s költeményeket is írt. Nem sokat, de köztük egy pár maradandó. Ilyen p. o.: A megfagyott gyermek, a Bucsu, a Vár és a kunyhó, a Végredelet, a Zászlótartó.

Külön tanulmányt érdemelnek Eötvös szónoki művei. Már a 40-es években feltűnt tartalom és forma előadás tekintetében egyaránt kitűnő szónoklataival s egyike volt mindvégig legszivesebben és a legnagyobb figyelemmel hallgatott parlamenti szónokainknak. De kiváltképpen akadémiai és a Kisludgy-társaságban elmondott beszédei tarthatnak számot a szónoklat- és irodalomtörténet méltánylatára. E két intézménynek vezető embere volt. Az elnyomatás idején egy-egy megnyilatkozásra ünnepzsamba ment és országos emlegettetésben részesült. Emlékbeszédei valóságos remek.

Utolsó könyve a »Gondolatok« című műve volt, melyben aforizmáit gyűjtötte össze.

De szónoknál, politikusnál, költőnél, regényírónál nagyobb és csodálatraemléltőbb Eötvösben az ember, kiből foltoz találni nem lehet. Jelleme tiszta és átlátszó, mint a kristály. Szerény és egyszerű, munkás és szeretetremóly, mintha nem is arisztokrátának született és soha a kezében hatalmat nem viselt volna. Nem ismerte a hízlegést, nem volt benne önzés. Vagyton nem szerzett se tollával, se hivatalával. És csmpa szív, akinek gondolatai is szíven keresztül érieldőnek. Fejével érez, szívével gondolkodik — mondja róla Gyulai. Mindig a mások javáért fáradozott; vigasztalója a szerencsétleneknek, gyámolója és védelmezője az elnyomottaknak. A megtestesült jóság és szeretet. A gondviselés megadotta érte boldog családi körrel, melyhez a közélet zavaros hullámai el nem jutottak s melyben, mint rejtejt szigetben, szenvedésköztől, családosoktól szent maradt. És megjutalmazta azzal, hogy valósulva láthatta mind azt, amiért küzdött, ami élete célja volt.

Megemlékezésemet azzal végzem, mivel életrajzója dr. Voinovich Géza.

Észerint: Báro Eötvös József olyan-nak tetszik előttünk, mint Dankó, az orosz mese hőse, kinek népe a rengetegben élt, ahonnan nem mozdulhatott; csalt útját állta, tüske megvérezte, megsápasztotta a homály, lelkét posvány gőze fojtogatta, szemé elszokott a fénytől. Vágyott a szabad mezőre, ahol szabadon jár a szél és meleg sugarak ragyognak. Dankó vezette őket s mikor rájuk szakadt az éj, kiszakította a szívet, azzal világított utjokra. És kísérték a síkságra, ahol örömtüzet gyújtott a hajnal, dusan sarjadt a fű, szabad volt a levegő és határtalan messze láttak Ujjongtak és örvendeztek, csak Dankó rogyott le az erdő szélén, haldokolta, — s szíve még akkor is világított\*.

BUDAPEST és KIS UJSÁG  
apróhirdetési levelezőlapok kaphatók  
Balkányi Ernő papirkereskedésében Muraszombat

Tisztelettel kérjük, kiknek előfizetése lejárt, annak szives megújítását.

### A muraszombatjárás általános tanítókör közgyűlése.

Szokatlanul népes gyűlése volt a Muraszombati Általános Tanítókörnek, e hó 13-án, szombaton. Kévszámú és tanítónő hiányzott a járásból, pedig hálá Istennek szép számban vannak, s a magyar cultura dicsőségére legyen mondván egyre növekedik a számuk. A nagy érdeklődést az Eötvös József báró emlék ünnepély és az előnké megoldandó kérdése okozta. A tanítók lejtették, hogy leróják kegyeletük adóját nagy mesterről, báró Eötvös József emlékeztetének, aki szeptember 13-án, de ezelőtt 100 esztendővel látta meg először a napvilágot, s eljötték, hogy hatalmas tüneményt rendezzenek érdemes elnökük Vértess Sándor mellett, aki ugyszólván rákényszerítettek, a bizalom és szeretet energikus megnyilatkozásával, hogy az elnöki állásban továbbra is megmaradjon. És Vértess Sándor ezt a bizalmat, ezt a szeretetet meg is érdemli, kártsáira nagyon jól tudják, hogy a tanítók érdekeinek keményebb harcását aligha találnák meg. A közvélemény szintén nyugodtan látja a járás legnagyobb testületének vezetését, olyan kipróbált, igazi szabadelvű szelleműtől áhatott vezér kezében.

A Vértess lefolyásáról alábbi tudósításunk számol be:

Vértess Sándor tartalmas elnöki megnyitójában üdvözölte Kuliszky Ernő kir. tan. tanfelügyelőt, aki személyes megjelenésével a közgyűlés és az ünnepség fényét emelte, majd Lippai Vendel titkár tett jelentést a kör múlt évi működéséről. A kör és Eötvös-alap tagdíjainak beszédese után, a tavaszi közgyűlés helyeül Korong község jelöltetett ki. Ezután az elnök választás következett. Vértess Sándor már korábban bejelentett elhatározásához képest ismét lemondani akart, de a közgyűlés ezt a lemondást nem fogadta el. Örökös elnököt választott, s a bizalom oly elemi erővel nyilvánult meg, hogy Vértess Sándor nem térhetett ki az elől. Elfoglalta továbbra is elnöki székét. Az Eötvös alap keletkezésének, fejlődésének és alap-szabályainak ismertetésével Vértess Aladár urdombi tanító végzett igen tartalmas és hasznos munkát. Ezzel a tárgysorozat kimerülően következett a közgyűlés.

A Hymnus szentes ágorkorjai csendültek meg bevezetésüképen, majd Kolosváry Ferenc mezővári áll. ig. tanító tartott igen szép és tartalmas felolvasást báró Eötvös József emlékeztetéről. A felolvasást — melynek közzététele iránt Titán Iván tett indítványt — lapunk vezető helyén hozzuk. A Szózat eléneklése zárta be az ünnepélyt. Döbbenet közös ebédre gyűlt egybe a tanítószék, a Dobrai étteremben, ahol számos felköszöntőben ünnepelték Kuliszky Ernő kir. tan. tanfelügyelőt. És Vértess Sándor elnököt. Ebéd után a fiatalok tánca perült.

### A V. M. K. E. közgyűlése.

Mindjárt a tanítók közgyűlése után a Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület gyűlése következett. Ennek kiemelkedő eseménye, hogy az elnök válság, mely több, mint egy éve kísértett, ezzel a közgyűléssel véget ért. Pósfay Pongrácz elnök ismét elfoglalta székét, s hatalmas beszédet mondott, amelynek során üdvözölte elsősorban Kuliszky Ernő kir. tan. tanfelügyelőt, mint az egyesület vendégét és a tanítószék, mely az egyesület megalapította, s ma is leghatalmasabb támaszát, erősségét képezi a magyarosítások.

Dr. Sömen Lajos tejesztette elő ezután tartalmas és szép titkár jelentését, amelyből kiemelendő, hogy a múlt évben elmaradt kormánysegély, az 1000 koronát a maga s kormány az 1913-ik évre újból folyósította. Örvedetes tudomásul szolgált nem különben az is, hogy a vármegye törvényhatósága a 600 kor. segélyt kiutalta.

A számvizsgáló bizottság jelentése után Schnell János pénztárosnak buzgó munkájáért a közgyűlés hálás köszönetét nyilvánította.

Az indítványok során az elnökség azon javaslatát tárgyalta a közgyűlés, hogy az egyesület a muraszombati polgári iskola céljaira még 1000 koronát adjon. A közgyűlés az indítványt egyhangú lelkesedéssel elfogadta s ezzel a közgyűlést véget ért.

### Levél a szerkesztőhöz.

Tegnap póstával kaptuk a következő levelet:

Kedves barátom!

Hazuról hosszabb idő óta távol levén ma olvastam a szerkesztésben megjelenő Muraszombat és Vidéke I. évi augusztus hó 24-iki számát, melynek: Ich protestiere kezdetű híre szerény személyemmel foglalkozva megállapítja rólam, hogy én megtagadva magyarságomat, egy a lutenburgi cs. és kir. járási kapitánysághoz intézett beadványban tiltakoztam ellene, hogy engem magyarnak tarssanak.

Ezen híre annyit vagyok bátor megjegyezni, hogy én soha se írásban, se szóban a nekem imputált kifejezést nem használtam, s hogy ez az általam is elítélendőnek bélyegzett kijelentés a hivatkozott beadványba kerülhetett, arról csak most szereztem tudomást — miután a cikk következtében az iratokat betekintettem. Ezen beadvány historikuma pedig az, hogy az elmúlt évben sorozás alá kerülvén, ugy a magyar, mint az osztrák katonai hatóságok megidézték sorozásra, mert Magyarországon magyar, Ausztriában osztrák állampolgárnak tartottak. Állampolgárságom megállapítása kérdésében ügyvedekhez fordultam tanácsért, s egy bécsi ügyvédet is megbíztam, hogy ügyemet a lutenburgi hatóságnál intézze el, mert katonai bevonulásom már sürgős volt. Ekkor ügyvédem egy beadványt intézett a lutenburgi hatósághoz, melyben tudtom és beleegyezésem nélkül fordult elő ez a sérelmes kifejezés.

Aki engem s családomat ismeri, az előtán felesleges volna a vád ellen tiltakoznom, de számolva könyű s rosszakaratu félremagyarázásra, ismétellen kijelentem, hogy én a sérelmezett kijelentést nem tettem, eszem ágába se volt soha magyarságom ellen tiltakozni, sőt büszkén vallottam mindig s vallom magam ezentul is jó magyarnak.

Kérve soraim közzétételét, vagyok kiváló tisztelettel kéző híved.

Széchenyikut, 1913. szeptember 14.

Vogler János.

Szíves örömmel adunk helyet Vogler János sorainak, a melyek szerint legkevesebb része sincs, annak a beadványnak a megszerkesztésében, mely az ő magyar állampolgárságának megtagadását jelenti be egy hatóságnál. Annál szivesebben tesszük ezt, mert — szintén szövebe — vártunk rá. Ismerjük Vogler Jánost, s kezdetűl fogva az volt a véleményünk, hogy tudtán kívül történt az ominosus tiltakozás. Megvagyunk arról is győződve, hogy a közönség is megnyugvással veszi tudomásul Vogler János ezen nyilatkozatát, amelyben a legcorrektebb módon tett hitet magyarsága mellett.

### H I R E K.

#### Szlepecz János

Mikes János gróf megyéspüspök, egyházmegyénk főpásztorja, a dr. Ivanóczy Ferenc halálával megüresedett muraszombati kerületi esperesi tisztségre, a mi derék plebánusunkat, Szlepecz Jánost nevezte ki.

Mely tisztelettel köszöntjük kerületünk új esperesét: Szlepecz Jánost! Kinevezése nem volt

meglepetés, mert a közvélemény tisztában volt azzal, hogy Szlepecz Jánost kiváló papi és emberi erényei predestinálták erre a kitüntetés számba menő kinevezésre, csak attól tartottunk, hogy Szlepecz János — aki a szerény munka embere, s kitüntetésekért nem lelkesedik — elhárítja magát és nem vállalja az espedességgel járó díszet és rengeteg munkát. Megnyugvással vesszük tudomásul, hogy a plebános nem tért ki a főpásztor határozott akaratára elől, s a legnagyobbról örmérem e kerület minden polgárának vállalta a megbízatást.

És Szlepecz János e vállalkozása jelentőségével bir nemcsak a szorosán vett egyházi igazgatás szempontjából, hanem sok más igen fontos tekintetből. Szlepecz János, amellet, hogy a szó legigazibb értelmében vett pap, aki szent hivatását példaszereuen tölti be, egyuttal a mai haladó világban élő ember is, ki a társadalom minden rétegével érintkezve, látja, hallja és észreveszi az élet mindazon jelenségeit, amelyeket meglátani, meghallani is észrevenni kell, s amely fölött bizonyos képzelte magasságból *elneézni* nem oportumus dolog.

De rendkívül fontosságot tulajdonítunk Szlepecz János esperesi kinevezésének, mert megvagyunk győződve erős és rendíthetetlen magyar érzelmeiről, tudjuk, hogy ott, ahol nem mindenki gondolkozik az ő magyarul érző szívével, mindenkor keményen és bátran tett hitet törhetetlen magyarságáról. Fájdalmas dolog, hogy ezt kiemelniünk kell, de bizony nem egyszer merültek fel incidensek, amelyek ezt a dicséretes megkülömböztetést indokolták teszik, s amelyeket annak idején csak a békkesség kedvéért s a jobb jövő reményében nem tettünk szóvá. Megvagyunk róla győződve, hogy az a küzdő tábor, mely e járás magyarságért harcol, Szlepecz Jánosban *öszinte* és hatalmas támaszt fog nyerni. Egész egyénisége, eddigi tettei, nyilatkozatai, férfias bátorsága nagyon is indokolták teszik ezt a reményünket.

Ebben a hitben ismétellen üdvözöljük őt díszes új állásában, s erőt, egészséget kívánunk működéséhez.

— Az üdvözlések megköszönése. A muraszombati polgári iskola megnyitása alkalmából küldött távirati üdvözlésekre a következő válaszok érkeztek:

A muraszombati közösi polg. iskola megnyitása alkalmából küldött üdvözlés irakban megnyilvánuló szives figyelmükért fogadják öszinte köszönetem.

Jankovich Béla.

Tisztelt Iskolaszék!

A muraszombati közösi polgári iskola megnyitása alkalmából kifejezett üdvözlésükért öszinte köszönetet mondok s az iskola hazafias működéséhez minden jót kívánok. Hazfias üdvözlettel

Benedek, államtitkár.

Nagyságos Főszolgabíró Ur!

Szíves volt Nagyságod a muraszombati polgári iskola megnyitása alkalmából, táviratilag üdvözölni és további pártfogómat kérti. Az üdvözlést megköszönve és szívből viszonzva, hazafias örömmel adok kifejezést a fölött, hogy sikerülvén az akadémikus lektúrája, önzetlen, lelkes és céltudatos törekvéseiket, siker koronázta. Meg vagyok győződve arról, hogy ahol a magyar népvétele és a nemzeti törekvések érdekeiben ilyen férfiak állanak soromban, ott a további sikerek sem maradhatnak el és városunkban a polgári iskola jövőjét, ugy, mint a nemzeti érdekek védelmét, biztosítottunk látom.



## Nékülözhetetlen utmutató.

Körjegyzői, ügyvédi, járásbíróági és magán hivataloknak, községi bíróságoknak, vendéglősök és magánosoknak nékülözhetetlen utmutató

Muraszombtjárás községeknek

## névjegyzéke

Feltüntetve: a község új elnevezése ABC rendben, távolság Muraszombattól oda és oda és vissza kilométerekben, a község melyik körjegyzőséghez tartozik és annak utolsó postája, lakosainak száma. A bírósági kiküldött és végrehajtó napi díja és utazási illetménye kilométerenkint.

Kapható: **Balkányi Ernő** könyv- és papirkereskedésben Muraszombat.

## Iskolai körbélyegzők

az új rendelet szerint darabonként 3 koronájával megrendelhetők: **Balkányi Ernő** papirkereskedésében Muraszombat.

## Budapesten

reggel megjelent napilapok az nap este 5 órakor kaphatók **BALKÁNYI ERNŐ** könyv- és papirkereskedésében Muraszombat.

## Körmend—Muraszombat h. é. vasut menetrendje:

Érvényes 1913. május hó 1-től.

Indulási idő		Állomások		Érkezési idő				
4:49	7:20	1:09	4:34	Körmend	6:30	11:13	4:00	7:56
5:05	7:39	1:25	4:54	Nádasd	6:16	10:56	3:45	7:40
5:18	7:55	1:38	5:11	Zalaháshágy-Rimánym.	6:03	10:39	3:32	7:25
5:33	8:11	1:53	5:27	Zalapataka	5:48	10:16	3:14	7:05
5:49	8:27	2:07	5:43	Zalalöv	5:40	10:10	3:09	7:00
6:03	8:43	2:21	5:59	Pankasz	5:19	9:41	2:55	6:37
6:11	8:53	2:29	6:08	Nagyrákos	5:12	9:30	2:48	6:37
6:21	9:06	2:39	6:23	Óriszentpéter	5:04	9:20	2:40	6:19
6:46	9:32	2:55	6:49	Dávidháza-Kotormáry	4:48	8:49	2:22	6:02
6:54	9:41	3:03	6:59	Órihodos	4:33	8:31	2:07	5:45
7:02	9:51	3:11	7:10	Sal	4:26	8:21	1:59	5:35
7:15	10:06	3:24	7:25	Péterhegy-Tótkereszt.	4:16	8:07	1:48	5:25
7:24	10:16	3:33	7:35	Kerkaszabadhegy	4:08	7:57	1:39	5:12
7:38	10:34	3:40	7:51	F. Lendva-Mátyásdomb	3:58	7:46	1:29	5:02
7:47	10:43	3:49	8:02	Musznya-Vaslak	3:37	7:24	1:17	4:41
7:58	10:56	4:00	8:16	Battyánd	3:24	7:08	1:03	4:26
8:09	11:08	4:11	8:28	Muraszombat	3:12	6:53	1:20	4:12
—	9:15	7:20	6:40	Budapest keleti p. u. é	2:25	6:35	10:10	8:00
—	6:01	12:37	3:24	Szombathely	7:35	12:20	4:42	10:44
—	4:50	10:30	3:25	Fehring	8:04	1:56	5:24	10:10

A fekete lénival aláhuzott számok az éjjeli időt jelzik este 6 órától reggel 6 óráig. betű indulást, é betű érkezést jelent.

## Tolnai Világlap

REGÉNY KÖNYVTÁRA kedvezményes kiadás, egész vászonkötés. Bolti ára 3 kor. A Tolnai Világlap heti vásárlói 50 fillérért átvetheti Balkányi Ernő könyv- és papirkereskedésében Muraszombat.

## Legújabb kiadásu

## daloskönyvek

megérkeztek.

Kapható: **Balkányi Ernő** könyv-kereskedésében Muraszombat.

Előfizetők ingyenes hirdetés-rovata.

## HELYBELIEK:

ASCHER B. és FIA fűszer-, festék-, csemege-, liszt-, vetemény-magvak, ugyszintén üveg- és porcellánkereskedése. Férfi és női cipő raktár. Vesz mindenféle gabonát.

ANTAUER JÓZSEF bábsütő és mézeskalácsos.

ANTAUER FERENCZ uri és női cipész-mester Közép-utca.

BITTERMANN TIVADAR borbély és fodrász.

BERGER VILMOS bőr és deszkakereskedése. BOROS BENŐ kávéháza.

CZIPOTT MIKLÓS férfi- és női cipész,

DITTRICH GUSZTÁV épület-, műbádogos és mozgó színház tulajdonos.

DICK SÁNDOR sajtógyáros.

ERNST SÁNDOR kalapos-mester.

FÜRST A. és FIA fűszer-, festék-, csemege-, liszt-, vetemény-magvak, ugyszintén üveg és porcellánkereskedése.

FLISZÁR JÓZSEF épület- és műasztalos.

KR. HIRSCHL divatruház. Legolsóbb bevásárlási forrás. Fő-utca.

HEIMER IGNÁCZ deszka-, faszén-, mész-, cment- és vegyeskereskedése Lendva-utca.

HALBARTH HENRIK vendéglős.

KARDOS JÓZSEF vaskereskedő, szecskavágó gépek árusítása

KEMÉNY MÓR „Korona“ kávéháza.

KOLOSSA JÁNOS férfi- és női cipész.

## Ipar és kereskedelem.

Előfizetők ingyenes hirdetés-rovata.

KOHN LIPÓT fűszerkereskedő, deszka, mész, cment és eternit pala árusítás.

KÁZÁR IMRE vendéglős.

NEMECZ JÁNOS vaskereskedő, nagy raktár varrógép-, kerékpár és mindennemű gazdasági gépekben.

POZVÉK IGNÁCZ vásári szabó. Közép-utca.

POLLÁK JÓZSEF pékmester. Templom-utca.

POSZTL JÁNOS órás és ékszerész.

PÉTERKA FERENCZ vendéglős.

PÁLFI ISTVÁN kovácsmester Lendva-utca.

RATKOL TIVADAR gőztéglagyára.

RITUPER ALAJOS épület- és mulakatos, kerékpár-, mérleg és fegyverjavító műhely. Kerékpár raktár.

SIFTÁR LAJOS gőzmalom tulajdonos.

SCHÖCK SAMU cim- és szoba festő.

TURK JOZSEF vendéglős Templom-utca.

URSZULESZKU PÉTER uri és női fodrász.

WOLFARTH LAJOS ép. mérnök Mező-utca.

## VIDÉKIEK:

BRANDSTEIN ISTVÁN kéményseprő-mester Szombathely.

DOMJÁN ISTVÁN vendéglős Vasnyires.

GOLOUB ISTVÁN kereskedő Alsómarác.

GROSZ SAMU vendéglős Úrdomb.

GROSZ MÓR vegyeskereskedő Felsőlendva.

GENUR KÁROLY vendéglős Felsőlendva.

HORVÁTH IVÁN vendéglős Lendvanemesd.

HAHN HERMAN vegyeskereskedő Bodóhegy.

HIRSCHL LIPÓT vegyeskereskedő Köhidán.

KÜZMICS MÁTYÁS vendéglős Battyánd.

KÜHÁR ISTVÁN vendéglős Mezővár.

KÜHÁR JÁNOS vendéglős Battyánd.

MOLNÁR ZSIGMOND „Emlé Kávéház“ Komárom.

OBÁL JENŐ gőzmalom tulajdonos Perestő.

OBÁL SÁNDOR vendéglős Bodóhegy.

PRESZLER VICTOR „Hungária Kávéház“ Komárom.

SÁVEL JÁNOS vendéglős Kisszombat.

STIVÁN FERENCZ vendéglős Köhida.

SIFTÁR MIHÁLY vendéglős Sűrűház.

SOMMER JOZSEF vendéglős Felsőlendva.

TALÁNYI FERENCZ tulajdonos, SIBRA GYÓGYFÜRDŐJE, Szepesváralja mellett. Bő mész- és jód tartalmu vizezi kitűnő gyógyhatással bírnak. Csuz, köszvénye, reuma és gyomorbad ellen. Napi penzió 5 korona.

TITÁN ISTVÁN vendéglős Radkersburg.

VEZÉR JÓZSEF vendéglős Mártonhely.

VLAJ FERENCZ vendéglős Rónafő.

VOGLER JÓZSEF savanyuviz tulajdonos. Bad Radein.

ZRINSZKY ISTVÁN gépkovács Alsómarác.

## Hölgyek becses figyelmébe

ajánlom: Mező-utczában, Kúhár féle házban az ujonnan nyitott **női-kalap üzletemet**. Elfogadok mindennemű kalapdíszítést, kalapjavítást, — ugyszintén kisleányok részére — kalap és fejkötő készítését.

Tisztelettel  
WOLFARTH LAJOSNÉ.

## Keil-Lakk

Mindenkor kapható: Ascher B. és Fia cégnél Mura-szombat és Arnstein Benó Alsóoldva.

„Keil-Lakk“-nál jobb máz nincsen Asszony mondja: ez a kincsem! A padló ugy fénylik tőle Nem is kell sok máz belőle: Kevés munka, semmi kín, Barna, vagy porszürke szín, Figyelmet csak arra tegyen, Hogy ez mindig „Keil-Lakk“ legyen! Ajtó, mosdó, ablakpárkány Oly fehér lesz mint a márvány, Ha fehér „Keil-Lakk“-ot veszünk S vele mindent jól befestünk. Konyhabutor, asztal, szék, Itt van „Keil-Lak“ azurkék, Kerti butort fessünk zöldre, Gyermekeknek öröme. „Keil-Lakk“-ból van minden szín, Kék, piros, zöld-rozmarin, Szóval: ház vagy nyárilak, Mindig legyen ott „Keil-Lakk“.

Korcsmáros urak  
figyelmébe!

Balaton melléki, luttenbergi és dalmát vörös borok kaphatók jutányos árak mellett **Mihr Lajos** bor bizományos Mártonhelyi lakosnál.

**Egy** jó forgalmu vendéglő mézárszékkal haláleset miatt azonnal is eladó.

**Özv. Filó Vinczéné**  
Muraszentmárton. (Zalamegye.)

## Hirdetmény.

A megboldogult dr. Ivanóczy Ferencz csendlaki esp. plébános hagyatékát képező összes ingóságok:

Szoba berendezések, gazdasági eszközök, marha-, ló- és sertés állomány, gabona és takarmányfélék szeptember hó 25-én, azaz csütörtökön nyilvános árverésen eladatnak.

Csendlak, 1913. szeptember 19

A végrendelet végrehajtója.

## Pergament papír

befőzéshez, hozzávaló zsinór kis- és nagyombolyokban

Kapható: Balkányi Ernő papirkereskedésében MURASZOMBTA.

Belatincz községben, saját házban egy teljesen berendezett, jóforgalmu

**pékség**

lakással és pékhelyiséggel együtt azonnal kiadó. Bővebb felvilágosítás nálam nyerhető.

Tomecz György,  
háztulajdonos Cserföld.

## AZ EST

a legjobb magyar napilap.

Hirei frissek és igazak!

Közgazdasági rovata a gazdasági élet minden mozzanatáról számot ad, sportrovata a sport minden ágának eseményéről híven beszámol.

## A bel- és külföldi napieseményeit

a legmegbízhatóbb tudósítók távirati és telefonjelentései alapján leg hamarabb közli.

## AZ EST

megjelenik a fővárosban déli 1-kor és másnap reggel 1/2 9 órakor kapható Balkányi Ernő papirkereskedésében Muraszombat.

Ára 6 fillér.

## Fürst A. és Fia

czégnél egy jó házból való fiu

**t a n o n c z n a k**  
azonnal felvétetik

## Köhögés

rekedtség, elnyálkásodás, hurut és görcsös köhögés ellen.

## MILLION

használják a Kaiser-féle Mell-Karamel-lák három fenyővel. 6100 köj. hit. bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól igazolja biztos hatásukat.

Kellemes ízű csukorkák csomagonként 20 és 40 fillér, dobozban 60 fillérért kapható Muraszombatban Dr. Bölcs Gyula gyógyszerárban.

## Sürgöny!

## Sürgöny!

## Sürgöny!

Van szerencsém Muraszombat és vidéke n. é. közönségét értesíteni, hogy egy francia divatruház női kabát lerakatával az október hó 15-iki (Terézia napi) és december 6-iki (Miklós napi) vásárookra Mura-szombatba érkezem és ott elsörendű gyártmányu, legjobb francia és angol anyagból készült és legjobban álló női felöltőimet, leányka kabátjaimat, ugyszintén plüsz terítőimet, utazó-bundáimat, lábzsákjaimat, elegáns férfi-, fiu- és gyermek-raglánaimat, Mikádó-kabátjaimat és öltönyeimet tulzsufolt raktár miatt eddig nem létezett olcsó árban bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére.

Kérem a n. é. közönséget, hogy téli szükségletét a saját érdekében megérkezésemig be ne szerezze.

B. pártfogást kér

tisztelettel

ANGOL SZABÓ.



Hirdetések a kiadóhivatal czímére küldendők.

Nyomatott Balkányi Ernő gyorssajtóján Muraszombatban.